

למדנו במשנה שהקריבו נסכים עם תמיד של שחר וכן עם התמיד של בין הערבים, ונחלקו תנאים בבחייתא מנין למדנו דבר זה:

תנו רבנן:

נאמר בפרשת התמיד [במדבר כח, ד]: "את הכבש אחד תעשה בבקר. ואת הכבש השני תעשה בין הערבים". ואחר כך נאמר [בפסוק ז]: "ונסכו רביעית ההין לכבש האחד".

ובפשטות, הפסוק האחרון — "ונסכו רביעית ההין לכבש האחד" מדבר על הכבש השני שבו סיים הכתוב לעיל, ומכל מקום נחלקו תנאים בדבר כדלהלן:

חכמים אומרים: הפסוק "ונסכו רביעית ההין לכבש האחד" מדבר בכבש השני של בין הערבים.

וילמד הכבש של שחרית משל ערבית, כשם שהכבש של ערבית טעון נסכים, אף של שחרית טעון נסכים.⁽⁹⁾

רבי אומר: הפסוק "ונסכו רביעית ההין ב-תז לכבש האחד" מדבר בכבש של שחרית. וילמד ערבית משל שחרית. כשם שהכבש של שחרית טעון נסכים, אף של ערבית טעון נסכים.⁽¹⁾

והוינן בה: **בשלמא** מובן היטב לרבנן, היות והאי, הפסוק הזה "ונסכו רביעית ההין" — בתמיד של בין הערבים כתיב. שהרי בו סיים הכתוב לעיל.

אלא רבי — מאי טעמא? מהו טעמו? מדוע אמר רבי שהפסוק "ונסכו רביעית ההין" מדבר בתמיד של שחר?

אמר רבה בר עולא:

אמר קרא: "ונסכו רביעית ההין לכבש האחד".

איזהו כבש שנאמר בו "אחד"? הוי אומר: זה תמיד של שחר, שנאמר בו [בפסוק ד]: "את הכבש אחד תעשה בבקר".

וכמבואר בגמרא לעיל]. אך מכל מקום כיון שמוכח בפסוק ששני התמידים שווים בדיניהם, ממילא לומדים מכאן שכשם שנכתב בתמיד של בין הערבים נסכים [בפסוק ז], כך גם בתמיד של שחר מביאים נסכים איתו. [כן נראה להוכיח על פי קושית הריטב"א לעיל ד"ה והא דתנן קטורת, וכיוצא בזה כתב שיה יצחק ד"ה ת"ר בתירוצו השני. ועייין שם בתירוצו הראשון והביאו מהר"ב רנשבורג בגליון הגמרא וכתב שהוא הנכון, אך דבריו לא יתכנו לדעת הר"ח המובא להלן לד, ב הערה 1] ועייין הגהות הב"ח לד, ב אות א.

1. כתב הר"ח שאין הבדל להלכה בין רבי לחכמים, אלא "משמעות דורשים" [שנחלקו רק

9. כך סדר הכתובים: [במדבר כז ד]: "את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים" ... [פסוק ז]: "ונסכו רביעית ההין לכבש האחד" ... [פסוק ח]: "ואת הכבש השני תעשה בין הערבים, כמנחת הבקר ונסכו תעשה" ...

ויש לתמוה על דברי חכמים הסוברים שלומדים את הכבש של שחרית מהכבש של ערבית. שהרי בפסוק משמע להיפך — "כמנחת הבקר ונסכו, תעשה" — בערב!

ונראה לומר, שאמנם משמעות הפסוק שלומדים את מנחת הערב ממנחת הבוקר לדינים אחרים. [ונפקא מינה, להקדים את הקטורת של בין הערבים לנסכים, כשם שהיה בבוקר,

להביאה מן המוכחר, שהרי היא גדר דורון, ודרך הנותן דורון להביאו מן המוכחר, כדי שיתרצה המקבלו.

ומצד שני אפשר לומר להיפך. שדוקא קרבן חובה צריך להביאו מושלם, שהרי הוא פורע חובו. אבל הבא לנדור נדבה יכול לנדבה כמה שהוא חפץ. ולכן אין ללמוד זה מזה. [רש"י, ריטב"א].

שנינו במשנה: אם היה כהן גדול זקן או איסטניס מחמין לו חמין, ומטילין לתוך הצונן כדי שתפיג צינתו.

תניא: אמר רבי יהודה: עששיות — חתיכות עבות של ברזל היו מחמין [מחממים] מערב יום הכיפורים, ומטילין אותם ביום הכיפורים עצמו לתוך מקוה צונן, כדי שתפיג צינתן של המים שבמקוה. (3)

ומקשינן: איך מותר להטיל את העששיות ביום הכיפורים לתוך הצונן? והלא הוא מצרף מחזק ומקשה את הברזל, שהנוטל ברזל מן האש ונותנו למים צוננים, הברזל מתקשה, ונמצא שמתקנו בכך, ואסור לעשות כן משום שזה בכלל מלאכת "מכה בפטיש"! (4)

אמר רב ביבי תירון:

ורבנן, מה דרשו מהמילה "האחד", שהיא לכאורה מיותרת?

כך דרשו: מאי "אחד"? — המיוחד שבעדרו! שהמביא קרבן לה' צריך שיביא את המוכחר שבעדרו. (2)

ורבנן, מנין למד שהמקריב קרבן צריך שיביא את המיוחד שבעדרו?

מלשון הכתוב [דברים יב יא]: "וכל מבחר נדריכם" — נפקא. שמשמעו: קרבנות שאתם נודרים, תביאו מן המוכחר.

ומקשינן: ורבנן, למה להם שני פסוקים ללמד שהקרבנות באים ממוכחר שבעדרו: א. "אחד" — מיוחד שבעדרו. ב. "מבחר נדריכם" — שקרבנות שאתם נודרים תביאו מן המוכחר?

ומתצינן: חד, הפסוק "לכבש האחד" מדבר בקרבן חובה [עולת התמיד]. וחד, הפסוק "מבחר נדריכם" מדבר בקרבנות נדבה, שאדם נודר מדעתו.

וצריכי צריכים את שני הלימודים הללו. שאי אפשר ללמוד קרבנות חובה ונדבה זה מזה.

מצד אחד אפשר לומר שדוקא נדבה צריך

מפרש את דברי משנתנו, אך הרש"ש מפרש שמשנתנו מדברת במים חמים ולא בעששיות. וכן נראה מהרמב"ם, מאירי, ותפארת ישראל. ראה לעיל לא ב הערה 15.

4. כל הגומר [או מתקן] מלאכה, חייב משום "מכה בפטיש". וכמו שהיו מכים בפטיש על הסדן במלאכת המשכן כדי להחליק ולתקן את הפטיש לאחר העבודה בו, בשעת גמר מלאכה.

בפירוש המקרא]. אך תוספות, תו"י, ותוספות הרא"ש כתבו שנפקא מינה ביניהם בכמה אופנים. ועיין ריטב"א.

2. זהו דין כללי בכל הקרבנות. כמו שמוכח מהמשך דברי הגמרא [וכן מבואר במנחות פג ב. רמב"ם איסורי מזבח ז א].

3. מדברי רבי עקיבא איגר נראה שרבי יהודה

ולחזקן, אלא רק לחמם את המים. ודבר שאין מתכוין [מעשה היתר שמצטרף אליו מעשה שיש בו בו איסור, ובשעת הפעולה אין כוונת האדם לפעולת האיסור אלא רק לפעולת ההיתר] הרי זה מותר לעשותו בשבת או ביום הכיפורים.⁽⁵⁾

ומקשינן: ומי אמר אביי הכי? וכי אביי אמר שדבר שאינו מתכוין מותר!?

והתניא הרי שנו בברייתא: נאמר [ויקרא יב

העשיות, שהיו מונחות על גחלים בליל יום הכיפורים, כבר הצטננו במקצת עד הבוקר, באופן שלא הגיע חומם לכדי צירוף. וכאשר נותנים אותן במים אין המים מחזקים אותן].

אביי אמר תירוץ אחר:

אפילו תימא [תאמר] שהעשיות היו מלובנות כל כך עד שהגיע חומם לכדי צירוף. מכל מקום, כאשר הטילו את העשיות למקוה, לא התכוונו לצרפן

[שבת עג א]

ור"ח מפרש ש"מצרף" אסור משום מכבה, והוכיח כן מהירושלמי. וכן נראה מדברי הרמב"ם [הלכות שבת יב ב. ועיין מגיד משנה שם. ובאור שמח הגיה בירושלמי שחייב משום מבשל. ומדברי הר"ח כאן מוכח שלא כדבריו].

5. בכמה מקומות בש"ס הובא דין "דבר שאינו מתכוין". והיינו, כאשר אדם פעולת היתר אחת, ויתכן שכתוצאה ממנה הוא יעשה עוד פעולה נוספת, והיא של איסור, מבלי שהאדם מתכוין לעשותה.

כגון הגורר מיטה וספסל על גבי קרקע, וכתוצאה מכך עלולה להעשות כאן גם חרישה [ביצה כג ב. ועוד].

ונחלקו חכמים בדבר: דעת רבי שמעון כי כל דבר שאינו מתכוין מותר לכתחילה לעשותו. ואילו רבי יהודה סובר כי על עשיית דבר שאינו מתכוין חייבים עליו.

רבא מפרש [בשבת קג א, קלג א, ועוד] ש"פסיק רישיה" חייב אפילו לרבי שמעון. והיינו אדם שעושה פעולת היתר, וכתוצאה ממנה ודאי שיעשה גם פעולת איסור, שאז הכל מודים שחייב עליה.

[פסיק רישיה"ה הוא משל, כגון החותך ראש של עוף כדי לשחוק בו עם ילד קטן, ואינו

מתכוון להמית את העוף, שודאי ימות העוף אף על פי שאינו מתכוון להמיתו. משל זה כתב הרמב"ם. ואילו הערוך בערך "פסק" נקט את המשל במי שבא לחתוך ראשו של אדם, ואינו מתכוון להורגו, אלא חותך ראשו כדי לקבל דם. שברור שבמשמעות מעשהו יש כוונת רציחה, שאין אדם נוטל ראשו של אדם אחר אלא אם ברצונו להורגו].

אביי, בתחילה היה סבור שאפילו מצב של "פסיק רישיה" מותר לדעת רבי שמעון. אך לבסוף הסכים עם דברי רבא, ש"פסיק רישיה" חייב. [שבת קלג א וראשונים שם].

ולכן, אביי אמר בסוגייתנו, שמותר להטיל את העשיות למקוה צונן משום שאינו מתכוין לצרף כדעת רבי שמעון. והקשו הראשונים, הרי בהכרח הוא מצרף את העשיות, ו"פסיק רישיה" אסור לדברי הכל!

ותירצו שני תירוצים: א. מדובר באופן שאין הכרח שהעשיות יגיעו לידי צירוף. ב. אביי כאן סובר "פסיק רישיה" מותר לדעת רבי שמעון, וכמו שהיה סבור תחילה [בשבת קלג א], ועדיין לא שמע מרבא שהכל מודים ב"פסיק רישיה" שהוא אסור. תוספות ישנים לה ב. ד"ה אפילו, וד"ה מי. וריטב"א ד"ה והתניא [ועיין בתוספות ישנים שם עוד תירוץ].

ג] בענין מצות מילה: "וביום השמיני ימול בשר ערלתו".

והרי הכתוב יכול היה לומר "ימול ערלתו". ולמה נאמר "בשר ערלתו"?

לרבות "בשר" שנאמר [בויקרא יג ב] בענין נגע הצרעת. (6)

לומר לך, אפילו ערלה שהיא במקום שיש שם בהרת [אחד ממני הצרעת] יקוץ — יקיים מצות מילה. אף על פי שלצורך המילה הוא יקצוץ את הצרעת [והקוצץ את הצרעת עובר על מה שנאמר [דברים כד ח]: "השמר בנגע הצרעת"], דברי רבי יאשיה.

והוינן בה שאלנו על זה, במסכת שבת [דף קלג א, שמובאת ברייתא זו]:

קרא — למה לי? לשם מה הוצרך הפסוק לומר "בשר" לרבות מצות מילה ערלה במקום שיש צרעת? והרי בשעת המילה אין כוונת המוהל לקצוץ את הצרעת, אלא רק להסיר את הערלה לצורך מצות מילה, ודעת רבי שמעון [בביצה כג ב ועוד] ש"דבר שאינו מתכוין" מותר?!?

ואמר אביי לתרץ קושיא זו: הברייתא נאמרה לדעת רבי יהודה, דאמר דבר שאין

מתכוין אסור, הילכך צריך פסוק ללמד שמותר למול במקום שיש בהרת, אף על פי שאין המוהל מתכוין לקצוץ את הצרעת [ורבי יאשיה שדרש פסוק זה סובר כרבי יהודה]. (7)

ולמדנו מדברי אביי שיש הוכחה מהפסוק לשיטת רבי יהודה שדבר שאינו מתכוין אסור. ומכאן קושיא על דברי אביי, שאמר לעיל שביום הכיפורים הטילו עששיות של ברזל לזהטות לתוך המקוה הצונן. ואף על פי שהוא מצרף, היות ודבר שאינו מתכוין מותר?! (8)

ומתרצינן: אמנם אביי הוכיח [מהפסוק "בשר ערלתו"] שדבר שאינו מתכוין אסור, אך מכל מקום הני מילי, הדברים אמורים, דוקא בכל התורה כולה במקום שיש איסור דאורייתא, כגון הקוצץ את הבהרת.

אבל הכא, כאן, המטיל עששיות לזהטות לתוך המים, איסור צירוף רק מדרבנן הוא, כיון שגם אחרי שהעששיות התקשו לא נגמרה מלאכתן, שהרי עומדים לעשות מהם כלים. ובאופן זה אין איסור דאורייתא משום מלאכת "מכה בפטיש" [תוספות, ותוספות רי"ד בדעת רש"י].

וחכמים לא אסרו אלא אם האדם מתכוין

6. "אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת" [ויקרא יג ב].

7. הגמרא כאן מביאה את דברי אביי בשבת קלג א, שכך סבר אביי תחילה. אבל אביי חזר בו לבסוף אחרי ששמע מרבא ש"פסיק רישיה" אסור לדברי הכל. כמבואר לעיל הערה 5, ומילה במקום שיש בהרת, הרי היא בגדר "פסיק

רישיה". ועיין תוספות ישנים [שם] ותוספות הרא"ש.

8. הקשו הראשונים: הרי מפורש במשנה [ביצה כג ב] שרבי יהודה אסר דבר שאינו מתכוין. והוא עצמו אמר בברייתא שהיו מטילים עששיות לזהטות למקוה הצונן. והרי זו סתירה לדברי אביי שביאר שמותר להטילם משום שאינו

גג בית הפרוה, לטבול טבילה שניה לפני שמשנה מעבודות הנעשות בחוץ, לעבודות היום הנעשים בפנים.

ובקדש בעזרה היתה בית הפרוה.

פרסו סדין של בויץ [פשתן לבן] **בינו לבין העם** דרך צניעות [מאיר]. **קדש ידיו ורגליו** (11) בעודו לבוש בבגדי הזהב, ואחר כך **פשט אותם**.

רבי מאיר חולק ואומר: לא היה מקדש ידיו ורגליו תחילה, אלא, תחילה **פשט**, ואחר כך **קדש ידיו ורגליו**. (12)

לפעולת איסור. אבל "דבר שאינו מתכוין" באיסור דרבנן, מותר. (9)

מתניתין:

במשנה הקודמת מבואר שהכהן הגדול הקריב תמיד של שחר [עם שאר העבודות הנהוגות כל ימות השנה (10)] בבגדי זהב. ועכשיו המשנה מתארת את טבילת הכהן הגדול לפני שהתחיל בעבודות היום הנעשות בבגדי לבן:

הביאוהו את הכהן הגדול למקוה שהיתה על

אחר. שצירוף העששיות המוזכר במשנתנו אינו מדאורייתא, כיון שאינו מתכוין לצרף. ודבר שאינו מתכוין במלאכת שבת אינו אסור אלא מדרבנן. ובמקדש לא גזרו על איסורי שבות דרבנן.

[ומטעם זה הגמרא בקושיא הוצרכה להביא את דברי אביי בבהרת במקום המילה, כדי להוכיח, שאיסור אינו מתכוין לדעת רבי יהודה, הוא מן התורה. שהרי אביי ביאר בזה את הפסוק שכתורה. והגמרא תירצה שאמנם בשאר האיסורים דבר שאינו מתכוין אסור מן התורה, אך בשבת אינו אסור אלא מדרבנן. ועיין ריטב"א שחולק על זה].

ועיין עוד בדברי תוספות, תוספות ישנים, ור"ח. וריטב"א.

10. נחלקו רבי אליעזר ורבי עקיבא מתי הקריבו את המוספין [לקמן ע א, עא א]. ולדעת רבי עקיבא גם שבעת הכבשים של מוסף היו קריבים עם תמיד של שחר בבגדי זהב.

11. מן הקיתון של זהב, כמבואר להלן מג ב.

12. מחלוקת רבי מאיר וחכמים נתבארה בגמרא

מתכוין לצרף! ומדוע הוצרכה הגמרא להביא את דברי אביי בענין בהרת בערלה?
הריטב"א מתרץ, שהגמרא חיזקה את הקושיא יותר: שהרי אביי עצמו סובר כרבי יהודה. ואם כן איך פירש שהיתר הטלת העששיות הוא משום דבר שאינו מתכוין.

אבל התוספות דחו תירוץ זה. ומפרשים את הגמרא באופן אחר. והביאם הריטב"א [הבאנו דבריהם בסוף ההערה הבאה].

9. ביארנו את תירוץ הגמרא לשיטת רש"י. שהמצרף את העששיות אינו אסור מדאורייתא, כיון שלא נגמרה מלאכתן. אבל המצרף כלים גמורים חייב מדאורייתא. כן פירשו תוספות ותוספות רי"ד בדעת רש"י. וכן ביאר הרמב"ן שבת מב א ד"ה גחלת.

אבל מהריטב"א נראה שאפילו המצרף כלי אינו חייב מדאורייתא [עיין בדבריו כאן, ובשבת מא ב].

ואילו התוספות סוברים שמצרף חייב מדאורייתא, אפילו בעששיות.

[ועיין רמב"ם הלכות שבת יב ב. ומגיד משנה שם. ורמב"ן שבת מב א בשם הגאונים].

ותוספות מבארים את דברי הגמרא באופן

בשחר כשלבש בגדי לבן פעם ראשונה, היה לובש בגדי לבן מפתתן משובח הבא ממדינת פלוסין,⁽¹⁵⁾ בשווי של שנים עשר מנה [1200 זוז].

ואילו בין הערבים [להוצאת הכף והמחתה] לבש בגדי פשתן הנדויין שבאו מארץ הינדויין [היא כוש. רש"י⁽¹⁶⁾], בשווי של שמונה מאות זוז [שהם שמנה מנים], דברי רבי מאיר.⁽¹⁷⁾

וחכמים אומרים: בשחר היה לובש בגדי לבן בשווי של שמונה עשר מנה. ובין הערביים, של שנים עשר מנה.

ושווי הבגדים בסך הכל — שלשים מנה.⁽¹⁸⁾ ושלשים מנה אלו שאמרו חכמים, או עשרים

אחרי שפשט את בגדיו [ולרבי מאיר גם קידש], ירד למקוה וטבל.

עלה מן המקוה ונסתפג, התעטף במגבת לספוג את המים שעל גופו.⁽¹³⁾

הביאו לו בגדי פשתן לבן לעבוד בהם את העבודות המיוחדות ליום הכיפורים.⁽¹⁴⁾

לבש אותם, וקידש ידיו ורגליו שנית, לכבוד הבגדים שלבש עכשיו.

ופעמיים היה לובש בגדי לבן ביום הכיפורים. פעם ראשונה לעבודות פר החטאת ושני השעירים והקטורת, הנעשות בפנים, ובזה מדברת משנתנו. ופעם שניה להוצאת כף ומחתה [להלן ע א].

16. והרע"ב והריטב"א ומאירי פירשו שהיא הודו. [ובתוספות יום טוב הביא לזה ראייה מתרגום אסתר]. ותוספות ישנים וריטב"א ורמב"ם פירשו "פלוסין" ו"הינדויין" שלא כדברי רש"י והרע"ב.

17. כתבו תוספות ישנים בשם תורת כהנים: מנין לרבות כלים אחרים [שילבש בגדים אחרים] בין הערבים? תלמוד לומר [ויקרא טז לב]: "ולבש את בגדי הבד". ופסוק זה מיותר. ובא ללמד שבין הערבים לובש בגדים אחרים.

18. תוספות הקשו, מדוע חכמים אמרו שהכל שלושים מנה, ואילו רבי מאיר לא סיכם שסך הכל עשרים מנה?

עוד הקשו מדוע רבי מאיר אמר בבגדי שחרית שהיו שווים שנים עשר "מנה". ואילו בין הערבים שמונה מאות "זוז" [מדוע שיער את בגדי השחר במנים, ובגדי בין הערבים בזוזים]. עיין שם. ובתוספות יום טוב ושיח יצחק.

לעיל, לא ב: דעת חכמים היא, שהקידוש הראשון היה לכבוד הבגדים שפושט. ולכן קידש בעודם עליו. והקידוש השני היה עבור הבגדים החדשים שלבש עכשיו.

ואילו רבי מאיר סובר ששני הקידושים היו לכבוד הבגדים שלובש עכשיו. קידוש אחד [אחרי שהתפשט] לפני הלבישה, והשני אחרי הלבישה.

13. המשנה למלך מעיר למה הוזכר שהכהן הגדול הסתפג, עיין לעיל לא ב הערה 6.

14. עבודות פר החטאת של הכהן הגדול, ושני השעירים [ואין בכלל זה אילו ואיל העם וקרבתנות המוספין. שהרי נעשים בבגדי זהב. וראה לעיל לא ב הערה 3].

15. היא רעמסט, שכן הירושלמי מתרגם רעמסט — פלוסא. רע"ב, מאירי, הגהות הב"ח.

שנינו במשנה: **פרסו סדין של בויץ** בינו לבין העם.

והוינן בה: **מאי שנא** במה שונה [עדיף] סדין של בויץ מסדינים אחרים?

אמר רב כהנא: **כדי שיכיר** [שיהיה לו היכר] ויזכור **שעבודת היום בבגדי בויץ**, ולא בבגדי זהב שרגיל ללבשם כל יום.

שנינו במשנה: וחכמים אומרים: **בשחר היה לובש** [בגדי פשתן ממדינת] **פלופין** (2) של **שמונה עשר מנה**. ובין הערכים [הנדויין] של שנים עשר מנה. [סך] הכל שלשים מנה.

ומקשינן: וכי **התנא** — **מנינא אתא לאשמועינן**? וכי את החשבון ששמונה עשר ועוד שנים עשר הרי הם שלושים, את

מנה לדעת רבי מאיר — היה הכהן הגדול נוטל **משל ציבור** מתרומת הלשכה שבאה ממחצית השקל שתרמו הציבור. (19)

ואם רצה הכהן הגדול להוסיף ולקנות בגדים יקרים יותר, **מוסיף משלו** מכספו. ובתנאי שיתן את התוספת להקדש. רמב"ם. (20)

גמרא:

שנינו במשנה: הביאווהו לבית הפרוה. לה-א

ומפרשינן: **מאי פרוה**?

אמר רב יוסף פרוה היינו **אמנושא** מכשף. שמכשף בנה לשכה זו, ונקראה על שמו. (1)

רשאי לקחת סכום זה [ולא יותר]. תוספות ישנים לו א ד"ה לובשה. ותוספות הרא"ש לה ב ד"ה לובשה [ומאירי חולק ראה להלן לה ב סוף הערה 5]. ועיין שפת אמת שם.

20. פירשנו את המשנה כדעת רש"י, שמדובר בשווי כל בגדי הלבן של הכהן הגדול. אבל הרמב"ם [בפירוש המשניות, וביד החזקה הלכות כלי המקדש ח ג] מפרש שהיו לכהן הגדול שתי כתנות. אחת לשחרית ואחת לבין הערבים. והיו שוות שלשים מנה. ועיין משנה למלך שדן מהו מקור דברי הרמב"ם. וגבורת ארי במילואים.

1. הראשונים הקשו: איך קראו את שם הלשכה על שם מכשף. המאירי מתרץ שחזר בתשובה. ועיין עוד תוספות כאן. ותוספות יום טוב. ושיח יצחק מסכם את השיטות.

2. חכמים לא הזכירו בדברים "פילוסין",

19. א. הב"ח גורס כאן: אלו נוטל מן ההקדש. אבל בספרים שלפנינו כתוב "אלו משל ציבור" [וכן לשון הגמרא לקמן לה ב "ובלבד שימסרנה לציבור". וכן הגירסא במשניות ובתוספות יום טוב. ובתוספות ישנים לו א ד"ה לובשה].

ו"משל ציבור" היינו מתרומת הלשכה, שהיתה באה ממחצית השקל שהביאו הציבור. וכתב בתוספות יום טוב שמכאן למד הרמב"ם [שקלים ד ב] שכל בגדי הכהונה באו מתרומת הלשכה.

והרש"ש ושיח יצחק הביאו שכתורת כהנים פרשת אחרי, דרשו את הפסוק "בגדי קדש": מכאן בנין אב לכל בגדי כהונה שיהיו משל קודש. והביאוהו תוספות ישנים [לו א ד"ה ובלבד]. ותוספות הרא"ש [לה ב ד"ה ובלבד].

ורש"י פרשת תצוה ביאר "בגדי קדש", מתרומה המקודשת לשמי. רש"ש. ע"ש.

ב. אף על פי שהמשנה אמרה "אלו משל ציבור" אין חובה לקחתם משל הציבור, אלא